

עין משפט נר מצוה

לֹא אַ טוֹשֶׁעַ יֵיד סִימֵן רַמְבַּם סְפִירָה ט' יו"ן:
לֵב ח ב' מִיִּי פִי"א מַהֲלֹכֹת טוֹמַתָּא אֹכֵלֵין הֵל' א' ב' ופִּי"י שֶׁס הֵלכֶה א':
לֵב ג' ד' מִיִּי פִי"ו מַהֲל' פֶּרֶה אֲדוּמָה הֵלכִי י' וּעֵינִן בִּשְׁנֹת:

ב' ה' ו מִיִּי פִי"ה מַהֲל' ת"ת הֵלכֶה ב' וְהֵלכֶה ג' סַמָּג עֵשֶׂן יג טוֹשֶׁעַ יֵיד סִימֵן רַמְבַּם סְפִירָה ד':
ז [מִיִּי] פִי"ה מַהֲל' מַחֵן הֵלכֶה יו"ן:

ח מִיִּי פִי"ד מַהֲלֹכֹת סַסְהַדְרִין הֵלכֶה ח ט':

מא ט מִיִּי פִכִּי"ב מַהֲל' סַסְהַדְרִין הֵלכֶה ו סַמָּג עֵשֶׂן קו טוֹשֶׁעַ ח"מ סִימֵן יב סְפִירָה ז':

רבינו חננאל

ואקשנין למה לי למשקל רשותא בהוראה אי גמיר יורה ואי לא גמיר רשותא למה ליה ואסיק' אצ"ג דגמיר בעי רשותא משום אותו תלמיד שהורה מי ביצים אין מכשירין ולא פירש כי מי ביצים התלמן שלחן הוא והשומעין חשבו כי מי ביצים הן כדכתיב היגאה גמא בלא בצח וגוי' וטעו בהא דתנן בפרה פרק ח' מי קרמיון ומי פיגה פסולין לגבי טהטא מפני שהן מי ביצים אינהו סבור מדלגבי טהטא פסולין אכשורי נמי לא מכשירין והוה מגבלי עיסותיהן בטומאה ואמר להן ר' מפני מה אתם מטהני על תנאי נמי מהני משה דאיל ר' יוחנן לרב שמן בר אבא הוי אתה ברשותהו להורות ולדין על תנאי שתבוא אצלנו:
אמר שמואל שנים שדנו דיניהם דין אלא שנקראו בית דין חצופין:

ה:

אי גמיר למה ליה רשותא למשקל. הא דלא משני לענין ליפטר דבפר' אחד דיני ממונות (לקמן דף ג.) מוכח שכריך רשות ליפטר באיסור והיתר משום דאי ליפטר גרידא לא היה כריך למשקל רשותא בתרתי בהוראות ודין דבחד מינייהו סגי דהוי ככלל כל דבר שמתחייב לשלם:
ו**אינהו** סבור מי בצעים.

תימה היאך טעו בין ציאים לצנעים ואר"ת דאינהו סבור דמי ציאים דקאמר דהיינו מי צאים דכתיב (איוב ח) היגאה גמא בלי צלה וטעו בין צאים לציאים:
פסולין דמי חטאת. וא"ת דבפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף עד:) משמע שהם נהרות דדרשנין ועל נהרות יכוונה אלו ד' נהרות ירדן ירמון קרמיון ופיגה ואר"ת דודאי נהרות הן ולפי שאין המים זוללין ועפר וטיט מעורר בהן פסולין למי טהטא דהוי חליטה בין מים לכלים וכתיב מים חיים אל כלי (במדבר יט.)**: אלא אם** בן רחוק ממנו ב'. והא דאמר בפרק הדר (עירובין דף סג: ושם) דאפילו ציעתא בכותשא צעא מיניה מרב חסדא כולי שני דרב הונא ולא אורי התם צפניו ממס איירי דהא קאמר התם רב חסדא אורי צכפרי צשני דרב הונא ומיהו קשה מהא דקאמר התם (שם דף סג.) דרב המנונא לא אורי בתרתא דארגז צשני דרב הונא לפי שתלמידו היה והכא משמע דחון לשלש פרסאות יכול להורות וליכא למימר דהכא איירי בתלמיד חזר ולכך שרי נמי חון לשלש פרסאות כמו רב חסדא דהתם דהא כיון דממשה גמרינן כדפירש בקונטרס משמע דבתלמיד גמור איירי ודוחק לומר דתרתא דארגז תוך ג' פרסאות היה ועוד דאמרין התם (שם) צפניו אסור וחיבי מיתה ושלא צפניו אסור ואין חייב מיתה משמע התם מתוך הסוגיא דתוך שלש פרסאות חשבו צפניו וחון של ג' שלא צפניו וגראה דמתסא מיירי צלא נטל רשות מרבו:

רבי חזייה גרסינן. ולא רבי חייא כדפי' בקונטרס שאלו מעשים מציא צירושלמי(י) על רבי שראה אותם צעכו ודייק מיניה דעכו יש זה מארץ ישראל מדצעי למיכל זה טהרות יש זה מחוזה לארץ מדכעס על אותו כהן שהיה עומד בצד דכחזה לארץ וגרס התם דרבי חזייה להווא גבזא דהוה קאי בארץ העמים ולעיל נמי גרס ואינהו סבור מי שלק צאים קאמר:
שנים שדנו ב'. הא דנקט שנים משום דאפילו שנים הוו צ"ד חצוף אצל ה"ה דחד נמי דיניה דין מדפריך בסמוך (דף י.) לר' אבהו מן הדין ולשמואל לא פריך ועוד יש לדקדק מדתניא לקמן (ס) וחכמים אומרים פשרה ביחיד וצעי לפרושי טעמא דרבנן משום דמקשי פשרה לדין:
יפה בח פשרה ב'. *תימה במאי יפה כח דין נמי דומיא דפשרה

שהיה מדעת שנים שדנו אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן כיוון דקיבלו עלייהו וגראה דמיירי כגון דלתא לצי תרי ואמרי להו דונו אותנו כמו שרגילים לעשות הדין או עשו לנו פשרה כמו שרגילין לעשותה דככה"ג יפה:
וי

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

דיני ממונות בשלשה:

על שם חכמתו. שהיה רב חכם ביותר קרי ליה בן אחרות:
הא קאמר דחכים טובא. דהא תרלת דעל שם חכמתו קריה בן אחרות:
לחלק כבוד לרבה. כדי שינהגו בו בני צבל כבוד שכן ליה האי חשיבותא דאלו לרב הוו נהגי ציה יקר צלאו הכי:
אי צעים אימא. הא דקאמר אל יתיר:
משום היא גופא.

משום הא מילתא דקאמר שמונה עשר חדשים גדלתי וכו':
דלא ידעי אינשי. אינו ניכר לרבים שהוא מוס:
צטומא. כל הוו מקפידין לטהר כליהם:
מי צנעים. אגס מרש"ק בלע"ז:
אין מכשירין. וממיימי צנעים אנו לשין הלכך לא מקצלה עיסה טומאה:
מי ציאים. הלש עיסה ציאים של תרנגולת ואווח:
קרמיון ופיגה. נהרות של אגמים:
פסולין למי טהטא מפני שהן מי צנעים ואנו מים חיים אל כלי' צעינן:
נוטל רשות מרבו. וכי יהיז ליה רבו רשותא מידק דייק ציה שיחא לשונו פתוח ולא יטעו השומעין את דבריו:
לחסר. מקום:
מוסר לתוס. לשרות מעט צמים ולכותשן במכתשת ולא חיישינן לחימוץ הוואיל וכותשן מיד:
כנגד מחנה ישראל. דכל מאן דצעי מילתא אויל לגבי משה דכתיב (שמות ג.) והיה כל מצקס ה' וגוי' אע"ג שהמחנה ג' פרסאות ואחו לגבי משה רבותא דמשה שאני. מחנה ישראל ג' פרסאות דכתיב (במדבר ג.) ויחנו על הירדן מצית השכימות עד אצל השטים ואמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא אחרתא והוה תלתא פרסי צעירובין (דף נה:) וציומא (דף עה:):
רבי חייא חזייה ב'. לא איתפרש לן מאי צעיא הכא וגראה צעיני דהא אתא לאשמעינן אף על גב דרבי חייא תלמידו דרבי הוה ובמקומו דר' הוה לא חלק לו כבוד לרבי מלהפריש זה מן האיסור דלענין אפרושי מאיסורא אין כאן מורה הלכה לפני רבו כדאמרין פרק הדר עס הנכרי (עירובין ס.) ובצמ' שביעות ירושלמי בפרק שלש ארצות (פ"ה ה"א) מלאמי צההוא עובדא דההוא דקאי צצית הקצרות דלא גרסינן ציה רבי חייא אלא רבי הוה ושיי דצרים הללו ראה רבי צעכו דמי ציאים אין מכשירין והאי ולא גרסינן דהוה קאי צצית הקצרות אלא צעכו שצה ארץ ישראל יש זה ארץ העמים וראה אותן העומדים בגבול ארץ ישראל שהיו מגבלין עיסותיהן צטומאה ותמה עד שאמרו לו תלמיד אחד צא לכאן כו' וחזר וראה אותו כהן עומד (א) בקצת העיר שחון לגבול ארץ ישראל אמר לו והרי הוא זה ארץ העמים שגזרו עליה טומאה צצית הקצרות ואמר ליה לאו בן איש כהן פלוני אתה כו' ולכך נשנו מעשים הללו זה אצל זה:
גבה עינים. הלך אחר עיניו:
נקט עיניו בגרושה. ונשאה וממנה נולדתי והריני חלל:
לפגא. כגון

רב דיהיצי (י) להו רשותא למידן ולא להסיר צבורות [ע"א]:
על סנאי. כגון עד שנה או עד שנמים ולא יותר:
מאי. מהני בתוך הזמן או לא:
לרב שמן. כשהיה פורש ממנו וירד לצבל:
צרשוסינו. רשות נתונה לך לדון:
אפילו שנים מוצין כו'. משנה היא נצוה

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

פרק ראשון סנהדרין

על שם חכמתו. שהיה רב חכם ביותר קרי ליה בן אחרות:
הא קאמר דחכים טובא. דהא תרלת דעל שם חכמתו קריה בן אחרות:
לחלק כבוד לרבה. כדי שינהגו בו בני צבל כבוד שכן ליה האי חשיבותא דאלו לרב הוו נהגי ציה יקר צלאו הכי:
אי צעים אימא. הא דקאמר אל יתיר:
משום היא גופא.

משום הא מילתא דקאמר שמונה עשר חדשים גדלתי וכו':
דלא ידעי אינשי. אינו ניכר לרבים שהוא מוס:
צטומא. כל הוו מקפידין לטהר כליהם:
מי צנעים. אגס מרש"ק בלע"ז:
אין מכשירין. וממיימי צנעים אנו לשין הלכך לא מקצלה עיסה טומאה:
מי ציאים. הלש עיסה ציאים של תרנגולת ואווח:
קרמיון ופיגה. נהרות של אגמים:
פסולין למי טהטא מפני שהן מי צנעים ואנו מים חיים אל כלי' צעינן:
נוטל רשות מרבו. וכי יהיז ליה רבו רשותא מידק דייק ציה שיחא לשונו פתוח ולא יטעו השומעין את דבריו:
לחסר. מקום:
מוסר לתוס. לשרות מעט צמים ולכותשן במכתשת ולא חיישינן לחימוץ הוואיל וכותשן מיד:
כנגד מחנה ישראל. דכל מאן דצעי מילתא אויל לגבי משה דכתיב (שמות ג.) והיה כל מצקס ה' וגוי' אע"ג שהמחנה ג' פרסאות ואחו לגבי משה רבותא דמשה שאני. מחנה ישראל ג' פרסאות דכתיב (במדבר ג.) ויחנו על הירדן מצית השכימות עד אצל השטים ואמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא אחרתא והוה תלתא פרסי צעירובין (דף נה:) וציומא (דף עה:):
רבי חייא חזייה ב'. לא איתפרש לן מאי צעיא הכא וגראה צעיני דהא אתא לאשמעינן אף על גב דרבי חייא תלמידו דרבי הוה ובמקומו דר' הוה לא חלק לו כבוד לרבי מלהפריש זה מן האיסור דלענין אפרושי מאיסורא אין כאן מורה הלכה לפני רבו כדאמרין פרק הדר עס הנכרי (עירובין ס.) ובצמ' שביעות ירושלמי בפרק שלש ארצות (פ"ה ה"א) מלאמי צההוא עובדא דההוא דקאי צצית הקצרות דלא גרסינן ציה רבי חייא אלא רבי הוה ושיי דצרים הללו ראה רבי צעכו דמי ציאים אין מכשירין והאי ולא גרסינן דהוה קאי צצית הקצרות אלא צעכו שצה ארץ ישראל יש זה ארץ העמים וראה אותן העומדים בגבול ארץ ישראל שהיו מגבלין עיסותיהן צטומאה ותמה עד שאמרו לו תלמיד אחד צא לכאן כו' וחזר וראה אותו כהן עומד (א) בקצת העיר שחון לגבול ארץ ישראל אמר לו והרי הוא זה ארץ העמים שגזרו עליה טומאה צצית הקצרות ואמר ליה לאו בן איש כהן פלוני אתה כו' ולכך נשנו מעשים הללו זה אצל זה:
גבה עינים. הלך אחר עיניו:
נקט עיניו בגרושה. ונשאה וממנה נולדתי והריני חלל:
לפגא. כגון

רב דיהיצי (י) להו רשותא למידן ולא להסיר צבורות [ע"א]:
על סנאי. כגון עד שנה או עד שנמים ולא יותר:
מאי. מהני בתוך הזמן או לא:
לרב שמן. כשהיה פורש ממנו וירד לצבל:
צרשוסינו. רשות נתונה לך לדון:
אפילו שנים מוצין כו'. משנה היא נצוה

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

על שם חכמתו. שהיה רב חכם ביותר קרי ליה בן אחרות:
הא קאמר דחכים טובא. דהא תרלת דעל שם חכמתו קריה בן אחרות:
לחלק כבוד לרבה. כדי שינהגו בו בני צבל כבוד שכן ליה האי חשיבותא דאלו לרב הוו נהגי ציה יקר צלאו הכי:
אי צעים אימא. הא דקאמר אל יתיר:
משום היא גופא.

משום הא מילתא דקאמר שמונה עשר חדשים גדלתי וכו':
דלא ידעי אינשי. אינו ניכר לרבים שהוא מוס:
צטומא. כל הוו מקפידין לטהר כליהם:
מי צנעים. אגס מרש"ק בלע"ז:
אין מכשירין. וממיימי צנעים אנו לשין הלכך לא מקצלה עיסה טומאה:
מי ציאים. הלש עיסה ציאים של תרנגולת ואווח:
קרמיון ופיגה. נהרות של אגמים:
פסולין למי טהטא מפני שהן מי צנעים ואנו מים חיים אל כלי' צעינן:
נוטל רשות מרבו. וכי יהיז ליה רבו רשותא מידק דייק ציה שיחא לשונו פתוח ולא יטעו השומעין את דבריו:
לחסר. מקום:
מוסר לתוס. לשרות מעט צמים ולכותשן במכתשת ולא חיישינן לחימוץ הוואיל וכותשן מיד:
כנגד מחנה ישראל. דכל מאן דצעי מילתא אויל לגבי משה דכתיב (שמות ג.) והיה כל מצקס ה' וגוי' אע"ג שהמחנה ג' פרסאות ואחו לגבי משה רבותא דמשה שאני. מחנה ישראל ג' פרסאות דכתיב (במדבר ג.) ויחנו על הירדן מצית השכימות עד אצל השטים ואמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא אחרתא והוה תלתא פרסי צעירובין (דף נה:) וציומא (דף עה:):
רבי חייא חזייה ב'. לא איתפרש לן מאי צעיא הכא וגראה צעיני דהא אתא לאשמעינן אף על גב דרבי חייא תלמידו דרבי הוה ובמקומו דר' הוה לא חלק לו כבוד לרבי מלהפריש זה מן האיסור דלענין אפרושי מאיסורא אין כאן מורה הלכה לפני רבו כדאמרין פרק הדר עס הנכרי (עירובין ס.) ובצמ' שביעות ירושלמי בפרק שלש ארצות (פ"ה ה"א) מלאמי צההוא עובדא דההוא דקאי צצית הקצרות דלא גרסינן ציה רבי חייא אלא רבי הוה ושיי דצרים הללו ראה רבי צעכו דמי ציאים אין מכשירין והאי ולא גרסינן דהוה קאי צצית הקצרות אלא צעכו שצה ארץ ישראל יש זה ארץ העמים וראה אותן העומדים בגבול ארץ ישראל שהיו מגבלין עיסותיהן צטומאה ותמה עד שאמרו לו תלמיד אחד צא לכאן כו' וחזר וראה אותו כהן עומד (א) בקצת העיר שחון לגבול ארץ ישראל אמר לו והרי הוא זה ארץ העמים שגזרו עליה טומאה צצית הקצרות ואמר ליה לאו בן איש כהן פלוני אתה כו' ולכך נשנו מעשים הללו זה אצל זה:
גבה עינים. הלך אחר עיניו:
נקט עיניו בגרושה. ונשאה וממנה נולדתי והריני חלל:
לפגא. כגון

רב דיהיצי (י) להו רשותא למידן ולא להסיר צבורות [ע"א]:
על סנאי. כגון עד שנה או עד שנמים ולא יותר:
מאי. מהני בתוך הזמן או לא:
לרב שמן. כשהיה פורש ממנו וירד לצבל:
צרשוסינו. רשות נתונה לך לדון:
אפילו שנים מוצין כו'. משנה היא נצוה

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור בהן.

זורר] (לקמן דף כט.):
יוסיפו הדיינין. דהוה ליה כמאן דלא הוה התם ואשתכח דתרי הווא דהוי ואנן צעינן מעיקרא תלתא דאי נמי גמר דינא בתרי דהוי רובא שפיר דמי:
שנים שעשו פשרה אין צעלי דינין יכולין לחזור

מסורת הש"ס

- ↑ לעיל ב: לקמן פז;.
- ↑ נפי' תוספות זכורות כח: ד"ה דן את הדין;.
- ↑ צ"ק ק. ודף קח: לקמן
- ↑ זכורות כח; ד) [לקמן
- ↑ ע"ש כמויות פד: ק.ל;.
- ↑ [צ"ל רב אפי וכו"ה לקמן; ו) [לקמן ג.];.
- ↑ נ"א ביצוע; ח) [תוספתא פ"א; ט) ד"ה מדאורייתא; י) ד"ה ד"ה; ט) ד"ה ואם, ט) צ"ל רבה;.

הגהות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה מקשינן וכו' פשרה לדין ומוכח:

מוסף רש"י

שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין. דפליגי בפשרה ואשמעינן ר' אבהו דצדיק טולכו מורו דנעניין ג' (יער' ב. טעה בדבר משנה חזור. טעמות מליז בדברי המשנה אין דיע דין לגמרי וחזר [לשנון ג.]) דין הטועה בדבר המשנה שלא טעה כמשה חזר, ולא אמרינן מה שעשה עשוי ושלם מביחו אלא בטועה בשיקול הדעת (כתובות פ.).

גזר־אגב־רא. רבי אבהו אדשמואל שמואל סבר פליגי רבנן עליה דרבנן שמעון בן גמליאל: **דן אם הדין**.
במומחה ליכא למימר מדקמני סיפא אם היה מומחה לז"ד: **דן אם הדין**. יחדי משמע: **ומשלם מצינו**. בפירקין דלקמן (דף ג.) מדקמני מה שעשה עשוי אלמא דיניה דינא דלי לא דינא ליהדר: **דין פורה**. וכיון דטעה לאו דין תורה דן: **בדבר משנה**. שמשנה מפורשת טעמה זה: **חזר**. מחזיר את הדין ואינו משלם מצינו דכיון דדבר מפורש הוא אין דינו דין: **וסוגיא דעלמא**. הילוך דינא כחד מינייהו ואזל איهو ועבד כאידך הלכך דיניה לא הדר וכיון דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר האי בעל דין דנקט לא בעי לשלומי דלמר ליה פסקת לי לדינאי ומיניה איזו בעי שלומי כיון דסוגיין דעלמא כאידך: **לימא כתנאי**. הא דלמרינן דשמואל ור' אבהו פליגי: **ציזוע**. פשרה: **סכרו**. רבנן אמוראי בני הישיבה ובעו למימר מהכא דדשמואל ורבי אבהו פליגי: **דבולי עלמא**. רבנן ורבי מאיר: **מקשינן פשרה לדין**. דכתבי (שמואל ב ח) משפט וזדקה ואמרין לקמן [ע"צ] דזוה ציזוע אלמא דאיתקוש למשפט: **סולא סנאי**. פליגי בפשרה ר"מ סבר בשלשה רבן שמעון בן גמליאל סבר לעיל (דף ה:) בשנים ורבנן דפליגי ארדבי מאיר סברי ביחיד: **מאן דלמר תרי אפילו נהז**. מכשר דכיון דלא מקשינן ליה לדין מה לי תרי מה לי חד: **סיסגי ספרי וליקני מיניה**. דכיון דקנו מיניה למה לי בית דין לא תהא אלא מתנה בעלמא ומדעתו והיא מתקיימת אלא להכי צעינן תלתא לייפות כח בית דין דאף על גב דלא קנו מיניה לא ניהדרו: **והלכתא פשרה לריבה קנין**. ואפילו נעשית בשלשה:

נגמר

דעתך צריכה קנין למ"ד צריכה תלחא ל"ל תסגי בתרי וליקני מיניה והולכתא פשרה צריכה קנין תנו רבנן ^אכשם שהדין בשלשה כך ביצוע בשלשה

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ו.

גזר־אגב־רא. רבי אבהו אדשמואל שמואל סבר פליגי רבנן עליה דרבנן שמעון בן גמליאל: **דן אם הדין**.
במומחה ליכא למימר מדקמני סיפא אם היה מומחה לז"ד: **דן אם הדין**. יחדי משמע: **ומשלם מצינו**. בפירקין דלקמן (דף ג.) מוקי לה שגא ונתן ציד.

וכי תימא פליגי רבנן עליה דרשב"ג ^אוהאמר רבי אבהו שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין גברא אגברא קא רמית גופא א"ר אבהו שנים שדנו דיני ממונות לדברי הכל אין דיניהם דין ^אאיתיביה רבי אבא לרבי אבהו ^אדין ^אאת הדין וזיכה את החייב וחייב את הזכאי **טימא** את הטהור **טיהר** את הטמא מה שעשה עשוי ומשלם מביתו הכא במאי עסקינן דקיבלוהו עלייהו אי הכי אמאי משלם מביתו דאמרו ליה דיינת לן דין תורה א"ל רב ספרא לרבי אבא דטעה במאי אילימא דטעה בדבר משנה ^אוהאמר רב ששת א"ר ^א(אמי) ^בטעה בדבר משנה חזור אלא דטעה בשיקול הדעת היכי דמי ^בבשיקול הדעת אמר רב פפא יכגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהרדי ולא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר וסוגיין דעלמא אליבא דחד מינייהו ואזל איهو ועבר כאידך היינו שיקול הדעת לימא כתנאי ביצוע בשלשה דברי ר"מ וחכ"א ^אפשרה ביחיד סברוה לכו"ע מקשינן פשרה לדין מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר דין בשלשה ומר סבר דין בשנים לא דכו"ע דין בשלשה והכא בהא קמיפלגי דמר סבר מקשינן פשרה לדין ומר סבר לא מקשינן פשרה לדין לימא תלחא תנאי בפשרה דמר סבר בשלשה ומר סבר בשנים ומר סבר ביחיד אמר רב אחא בריה דרב איקא ואיתימא רבי יימר בר שלמיא מאן דאמר תרי אפילו חד נמי והאי דקאמר תרי כי היכי דליהוו עליה סהדי אמר רב אשי ש"מ פשרה אינה צריכה קנין דאי סלקא פשרה תלחא ל"ל תסגי בתרי וליקני מיניה והולכתא ^אכשם שהדין בשלשה כך ביצוע בשלשה נגמר

וכי תימא פליגי רבנן עריה בו. למאי דפי' בקונטרס לעיל (דף ג.) ^אדמאן דדריש צדק משפוט לאכשורי חד לית ליה עירוב פרשיות תימא מאי קאמר וכ"ת הא ודאי פליג עליה מאן דלית ליה עירוב פרשיות ומאי קאמר נמי ר' אבהו שנים שדנו לז"ה אין דיניהן דין אין זה ד"ה דהא איכא דלית ליה עירוב פרשיות דסבירא ליה דיניהם דין על כן נראה כדפרי' לעיל (סס)

דההיא דרשה דצדק משפוט אפילו למאן דאית ליה עירוב פרשיות והשתא שמואל ורבי אבהו פליגי אליבא דמאן דאית ליה עירוב פרשיות וד"ה דקאמר רבי אבהו ה"ק לז"ה דאית להו עירוב פרשיות שנים שדנו אין דיניהם דין אי אי נמי כדפירש לעיל (דף ב:) ^אדלפי' למאן דלית ליה עירוב פרשיות קסבר ר' אבהו שנים שדנו אין דיניהם דין ממשפט אחד וברייתא דלעיל דלס היה מומחה לרבים דן אפילו יחדי סברא נמי שפיר דאין דיניהן דין כדפירש לעיל (דף ה.) ^א: **ביצוע בג'**. אע"ג דמקשי פשרה לדין לאו לכל דבר מקשינן דצדין אולינן בתר רובא אם שנים אומרים וזכאי ואחד אומר חייב או איפכא ובפשרה לא אולינן בתר רובא עד שיסרימו שלשמן לדעת אחד כדלמר צפ' בתרא דמסכת ע"ז (עב.) כדשיימי צי תלתא אפי' תרי מגו תלתא כדלמרי צי תלתא עד דלמרי צי תלתא: **דבולאי ערמא מקשינן פשרה דדין**. פי' דכו"ע ר' מאיר וחכמים אצל רשב"ג דלעיל ודאי לא מקיש: **מקשינן פשרה דדין**. פירש בקונטרס

(שמואל ב ח) ויהי דוד עושה משפט וזדקה וגו' ומימה דהא תניא לקמן כסס שהדין בג' כך הפשרה בג' משמע דמקיש פשרה ^אומוכח לקמן דההוא תנא אית ליה דרשות לצזוע ורבי יהושע בן קרחה סבר מזהו אלמא לא דריש ת"ק משפט וזדקה לענין ציזוע דאי מקרי זדקה אם כן הוה מזהו ומההוא קרא נמי דכתבי ^אזכירה ח) אמת ומשפט שלום ליכא ^אדב"ע בו'. תימה דלא קאמר לשמואל ודאי תנאי הוא לרבי אבהו מי לימא תנאי היא דכי האי גוונא אורחא דהש"ס בכל דוכתא:

תיסגי בתרי וליקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפשרה נמי לריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ משמע דתרי נמי שעשו פשרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור צהן: **והלכתא פשרה צריכה קנין**. והא דלא סגי בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות דלא צקאי בפשרה ספיר: **צריכה קנין**. אם נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפשרה וקונין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינין הן לשלם הן למחול אין לדקדק מכאן דבעלמא מחילה לריכה קנין דמה שזריך הכא קנין על המחילה משום דאי לאו הוי קנין הוי כמו מחילה בטעות שלא היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הוי כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי צקנין מצלא קנין ואפילו אם נפרש שהקנין הוא לאחר הפשרה אכתי אין ראיא מכאן דמאי למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל להאי דמחיל אין לריך קנין ומייהו דהלכות גדולות פירש דהלכות דינין דלריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפשרה ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שמהא לריכה קנין דמחילה שעל ידי פשרה אף על פי שידוע מה מוחל דומה למחילה בטעות לפי שמוחל על פי עתאם של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך לריך לאלס הדבר ע"י קנין ונראה להציא ראיא דמחילה אינה לריכה קנין מהא דלמר בפרק המקביל (ב"מ דף קיב. ושם) גבי שכיר המחזה אלל טנוויי ואלל שולחני אינו עובר עליו ופליגי התם רב ששת אמר אינו חוזר עליו ^א(רבא) אמר חוזר דמשמע דצלא קנין איירי דאי צקנין מאי טעמא דמאן דלמר חוזר אבל צלא קנין פליגי דהכי דמר סבר כשהמחה לא לגמרי פטרו לצעל הבית שלא יחזור עליו ומר סבר לגמרי פטרו אלמא מחילה לא לריכה קנין ועוד ראיא דפריך צפ"ק דקדושין (דף טו.) גבי עבד עברי קונה עבדו בשטר למה לי שטרא לימא ליה צאפי תרי זיל וצלא קנין איירי דאי צקנין מאי משני עבד עברי גופו קנוי אכתי תקשה לן שטרא למ"ל יפקירנו לשמואל דלמר המפקיר עבדו ילא לחירות ואין לריך גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עבדו בשטר הרי את לעצמך יאמר לו בעל פה עוד ראיא מהא דתנן צסוף הנושא (כתובות דף קד.) שאם שהתה כ"ה שנים ולא תצעה כתובתה מסתמא מחלה וצלא קנין איירי כדמוכח מעובדא דחמתיא דרבי חייא ומטענו טטין והודה לו בשעורים דפטור אף משעורים דמודה הוי צהו אין ראיא דהתם על כרחך לאו משום דלמרינן מדלא תבע להו סתמא אחליניהו הוי פטור אלא היינו טעמא מדלא תבע שעורים מודה הוא דלא מייחייב ליה שעורים מדפריך עלה צסוף הסמיח (ב"ק דף לה: ושם) מהא דתנן היו הניזקין שנים כו' הניזק אומר גדול הזיק את הגדול ומיזק אומר לא כי אלא קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דאפילו כדלמר מוזיק לית ליה והתם אי אפשר להיות הטעם כלל משום מחילה שהרי הוא עומד וזווח ומזכור שנטל חלק כפשוט דלמר ויתר (ב"ב דף קטו.) אין לדקדק נמי כלל מכאן חזר רבינו יצחק בר' מרדכי שהיה רגיל לפרש

פסוק מן התנ"ך

בב א מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה ג סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סימן כה סעיף ג:
בג ב מיי' שס הלכה א טוש"ע שס סעי' א:
בד ג מיי' שס הלכה ב טוש"ע שס סעיף ב:
בה ד ה מיי' פכ"ב מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין קו טוש"ע ח"מ סימן יב סעיף ו:

רבינו חננאל

ור' אבהו פליג עליה ואמר לדברי הכל שנים שדנו אין דיניהם דין ומזוהיב ר' אבא עליה מהא דתנן בבכורות פ"ד (מ ע"ב) דן את הדין וזכה את החייב כו' ומשני מתניתין דקבלוה עלייהו. ואקשינן אי הכי ישלם מכחו הא א"ל רב לרבה בר בר חנה אי קבלהו עיליהו לא תשלם. ומשני כגון דאמר ליה על גנת כן קבלינך עלן דדיינת לן דין תורה: ירושלמי מה שעשה עשוי מה שטעה בשיקול הדעת וישלם מכיתו שהגיס עצמו לדון יחידי דין תורה ותנינן אל תהי דין יחידי שאין דן יחידי דאין לגמיה א"ל תלמידו לא כן אלפך ר' אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד. אמר לון כיון דחמין (ו') יתי יתיב דאין לגרמי ואינון אחיין כמאן שקבילוי עליהן דמי. ותנן כמה דברים אמורים בזמן שלא קבלם אבל קבלם עלייהו דן אפילו יחידי ואסיקנא טעה בדבר משנה חזור הדין בשיקול הדעת כגון דאכשת פלוגתא דתרי תנאי או דתרי אמוראי וסוגיא דשמעתא כחד מינייהו פי' מקשו ומפרקו אליבא דחד מינייהו ואזל הוא ופסק דינא כאידך דלא סוגיא דשמעתא כחותיה היינו טועה בשיקול הדעת ומה שעשה עשוי וישלם מביחו: ירושלמי בבכובות פרק הכותב לאשתו (הל' ב) דין דדברים אין לי בנכסך הכל מורי' שאם טעה בשיקול הדעת שאין חזרון טעו בדבר תורה מחזירין מה פליגי בטעות משנה ר' יוחנן אמר טעות משנה שיקול הדעת. ויש לקיש אמר טעות משנה דבר תורה היא טעות משנה היא טעות זקנים (תורה היא טעות משנה היא טעות זקנים) תלחא תנאי פליגי בפשרה חד רשב"ג דתני פשרה בשנים. שני ר' מאיר שלישי חכמים החולקים עמו דתניא ביצוע בשלשה דברי ר"מ וחכ"א פשרה ביחיד

